

nogenlunde klart af disse Debatter, at Anstuelserne staa saa stærkt mod hinanden, at der ikke er Ud-
sigt til, at Reformen kan gjenneføres i en nær
Fremtid, i ethvert Fald ikke nogen stor Reform
hverten i den ene eller den anden Retning, hver-
ken for det lavere eller det højere Skolevæsen.
Det er en Sag, som ganske anderledes maa gjen-
nemdebatteres af Skolemænd. Man ser jo selv,
at, naar man debatterer en Lov som denne, bliver
det en egentlig pædagogisk Debat, som føres
herinde. Det er jo Lidt af en pædagogisk Debat,
der er fremkommen, og jeg skal i saa Henseende
nævne Foredragene fra de ærede Medlemmer
for Langeland (Brandes) og Kjøbenhavns 2den
Valgtreds (Brig). Det har jo mere været
pædagogiske Indlæg og nye pædagogiske Syn-
er, ialtsald fra det ærede Medlem for Langeland, som
ere gjorte gjældende, end de egentlig have dreiet
sig om selve Lovforslaget. Altsaa, jeg tror ikke,
at man i en nær Fremtid vil kunne komme til
en Reform hverken paa det ene eller det andet
Omraade. Skal der ske Noget, maa det i ethvert
Fald, om jeg saa maa sige, ske stykkevis. Den
højterede Minister udtaler i sine Motiver til Loven,
at et af Formaalene er, at saamange flinke
Almues- og Bønderbørn som muligt kunde deltage
i den højere Skoleundervisning. Jeg sympathiserer
i høi Grad med denne Udtalelse, men jeg tror,
at man i 1870 havde det samme Formaal, som
det ærede Medlem for Nøen (Vossen) nylig gjorde
sig til Talsmand for, nemlig at ville se at faae
dygtige Kræfter fra andre Samfundslag med.
Det er jo Noget, som netop tiltrænges, det kan
ikke negtes, og det har jo viist sig og viser sig
endnu, at der særlig i Almueklassen er Kræfter,
som bør frem; men jeg tror ikke, at det kan naas
ad den Vej, som Ministeren mener, derved, at de
to nedlagte nederste Klasser genoprettes, og heller
ikke ad den Vej, som blev det endelige Resultat i
1871. Det har jo viist sig, at det er ikke blevet
Resultatet; thi vel sagde den højterede Minister,
at der er ikke saa fra Landet, der deltage, men
det er dog efter de Oplysninger, man har, kun
forholdsvis saa Almuesbørn eller Bønderbørn, som
de kalde sig, man faar til at gaa gennem den
egentlige Latinskole. Det sker ialtsald ikke efter
den Maalestof, som var ønskelig. Man maa jo
sige, at de Bønderbørn og Almuesbørn fra Lan-
det, som ere gaaede Studeringernes Vej, arbeide
under meget uheldige Vilkaar. I Reglen eller
ialtsald meget ofte blive de først Seminarister.
De komme saa herind og maa i en vogen Alder
gaa og lære det, som egentlig er for Dreng-
e, hvorved de aabenbart i en meget høi Grad øde-
lægge deres aandelige Konstitution. Endel komme
ogsaa lige herind til Kjøbenhavn. Den højterede
Minister saavel som Andre vil viist ikke være
uvidende om, at en stor Del af Almuen, istedet-
for at gaa gennem Latinskolen, foretrækker det
mindre Onde enten at gaa gennem et Semina-

rium — maaste er det ikke altid fra Først af de-
res Tanke at gaa den lærde Vej, men ved at
synde med Studeringer faae de Lyst dertil —
eller ogsaa ligefrem kommer herind i deres ubear-
bejdede Tilstand, om jeg maa bruge det Udtryk,
lige fra Almueklassen, og arbeide saa her under
uheldige Vilkaar med en kusorist Læsning; det
har jeg set flere Exempler paa. Ikke desto mindre
tror jeg, at det har viist sig, at udmerkede Kræf-
ter af Almuen — jeg behøver blot at pege paa
flere af de bedste Mænd, der ere Lærere ved vore
Anstalter — ere komne frem ad den Vej. Det
synes altsaa, at de Fleste ere enige om, at det
er ønskeligt at faa mange Almues- og Bønder-
børn som muligt kunne deltage i den højere
Undervisning, det vil sige, at flere og flere fra
disse Kredse og Lag maa komme med. Det er
vel ogsaa egentlig den Tanke, som forespæver de
de Mænd, der kæmpe for Højskolen i Sorø.
Det er ialtsald delvis deres Tanke, thi jeg veed
meget vel, at det ogsaa er deres Tanke, at de
Paagjældende skulle igjen gaa tilbage til deres
tidligere Gjerning, men de mene dog ogsaa, at
der ad denne Vej vil blive fremdraget Kræfter til
at gaa den egentlig studerende Vej. Jeg
er imidlertid, som sagt, overtydet om, at
det naas ikke at faae de Kræfter med ad den
Vej, som her er foreslaet, enten Grændsen bliver
10 Aars Alderen eller 12 Aars Alderen. De
ville ikke gaa igennem den egentlige Latinskole.
Hvad Grunden er, derom kunne Meningerne være
delte, men det er et Faktum, at det vil ikke ske,
det er idetmindste min Opfattelse. Det kunde
vel snarere være sket, naar Programmet af 1870
var blevet opfyldt, og man havde sat Grændsen
ved 14 Aar. 12 Aars-Grændsen er uegnet til
den uheldigste; enten maa det være 10 eller 14
Aar; men 14 Aar er den heldigste Grændse,
naar man vil have de Kræfter frem. Man kan
ganske viist ogsaa ad en anden Vej faae denne
Klasse frem, nemlig gennem den egentlige Real-
skole og den nye Slags Skoler, som Ministeren
har paatænkt med det treaarige Kursus. Jeg
frægter ikke som det ærede Medlem for Kjøben-
havns 2den Valgtreds (Brig), at Latinskolen vil
blive søgt istedetfor Realskolen. Jeg tror tvært-
imod, at Realskolerne ville faae meget god Søg-
ning, og at man ad den Vej vil faae Kræfter
med, som ellers ikke vilde komme med. Kræfter
fra Landet og fra Egne, som ligge for affides
til endnu at have været i Berøring med de store
Byer og Oplysningscentre. Men medens jeg
fuldstændig billiger den højterede Ministers
Tanke, kan jeg ikke negte, at det forekommer
mig, at han har været noget uheldig med Ud-
førelsen. Jeg skal blot pege paa, at det er gjort
til Betingelse, at de skulle have taget den almin-
delige Forberedelsesexamen, hvad jeg billiger; men
den almindelige Forberedelsesexamen omfatter tre
Sprog, nemlig Tydsk, Fransk og Engelsk, og det